

خلاصه‌ی کتاب

سرقت رویاها ((مدرسه برای چیست؟))

نویسنده: ست گادین
ترجمه: شیما رضائی هنجنی

ارائه شده توسط تیم توانمند
به تلاش خانم کیمیا حسینی
طراح: فائزه حداد کاشانی

ست گادین نویسنده‌ی کتاب‌های پرفروش بین‌المللی است. کتاب‌های او در حوزه‌ی کسب و کار شیوه‌ی تفکر مردم را درباره‌ی بازاریابی و کارکردن تغییر داده‌است. او را می‌توان پدر بازاریابی مدرن دیجیتال دانست.

مطالعه‌ی این کتاب را به چه کسانی پیشنهاد می‌کنیم؟

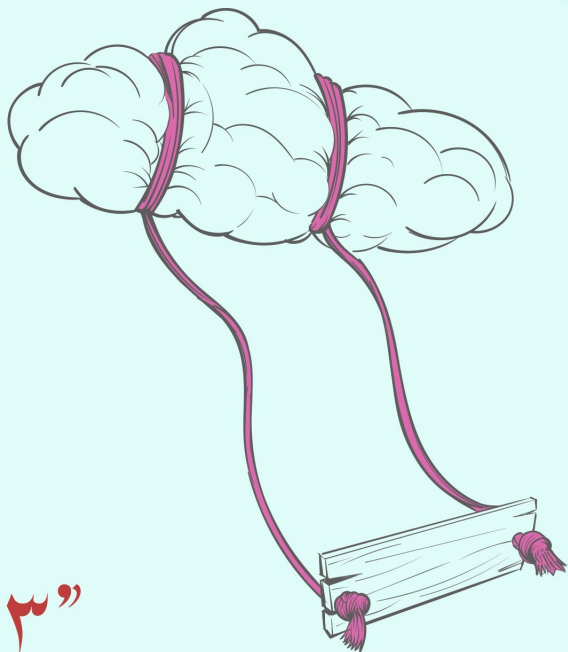
- والدینی که می‌خواهند مستقیم‌ترین تأثیر را بر آینده‌ی فرزندانشان داشته باشند.
- معلمان، مربیان و مدیران مدارس که می‌خواهند تغییر را از کلاس درس شروع کنند.
- سیاست‌گذاران و تصمیم‌گیرندگان حوزه‌ی آموزش که می‌توانند قوانین و ساختارهای کلان را تغییر دهند.
- کارآفرینان و رهبرانی که نیازمند نیروی کاری خلاق و نوآور هستند.
- دانش‌آموزان و دانشجویان نوجوان و جوان که قربانیان سیستم فعلی هستند و می‌توانند مسیر یادگیری خود را باز تعریف کنند.
- همه‌ی کسانی که به آینده‌ی آموزش، رشد فردی و ساخت دنیایی بهتر فکر می‌کنند.

ست گادین معتقد است که سیستم آموزشی فعلی که ساخته شده‌ی دوران انقلاب صنعتی است افراد منظم، تابع و استاندارد تولید می‌کند، نه نوآور، منتقد یا خلاق. این سیستم آموزشی، مخصوصاً در شکل سنتی‌اش انسان‌هایی مطیع، منضبط و قابل کنترل تربیت می‌کند. به نظر ست گادین این سیستم برای پرورش انسان‌هایی خلاق، با فکر مستقل و تفکر انتقادی طراحی نشده است. کتاب سرقت رویاها با پرسشی بنیادین آغاز می‌شود:

«مدرسه برای چیست؟»

ست گادین با همین سؤال به قلب یکی از مهم‌ترین مسائل دوران معاصر می‌زند؛ مسئله‌ای که هر والد، معلم، دانشجو یا سیاست‌گذار آموزشی باید به آن بیندیشد. او باور دارد که نظام آموزشی کنونی، در شکل غالب خود، میراثی از عصر صنعتی است. در آن دوران، نیاز جوامع به کارگرانی مطیع و منظم باعث شد مدرسه‌ها به شکل کارخانه‌ای طراحی شوند؛ دانش‌آموزان در صف‌های منظم بایستند، دستورات را اطاعت کنند، دروس استاندارد را بخوانند و بر اساس آزمون‌ها و نمره‌ها ارزش‌گذاری شوند. اما امروز، در عصر دیجیتال و خلاقیت، این مدل آموزشی دیگر نه تنها کارآمد نیست بلکه «رویا‌های کودکان» را می‌دزد.

ست گادین ۴ نشانه‌ی این سیستم برای تربیت انسان‌های مطیع و کارمند را به این ترتیب اعلام می‌کند:

۱ - برنامه‌ی درسی یکسان برای همه: در مدارس همه باید دقیقاً مطالبی مثل هم را با ترتیب یکسان یاد بگیرند.

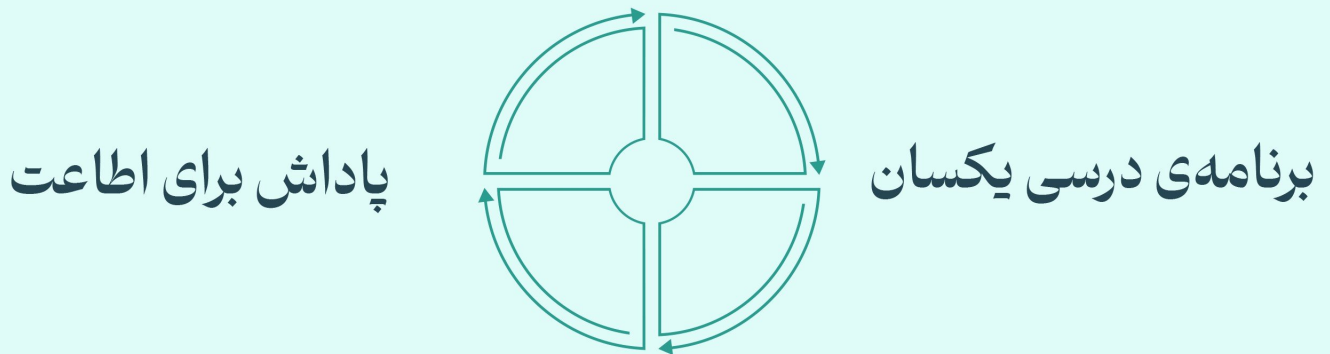
۲ - نظام پاداش برای اطاعت و تنبیه و جریمه برای نافرمانی: اگر فردی از دستور خارج شود، جریمه می‌شود. اگر سوال «غیرعادی» بپرسد یا روش خودش را پیش ببرد، ممکن است سرزنش شود. فردی نمره‌ی کامل می‌گیرد که دقیقاً طبق خواسته‌ی معلم عمل کند.

۳ - آزمون‌های استاندارد شده: در آزمون‌های طراحی شده‌ی مدارس تفکر انتقادی، خلاقیت یا تحلیل شخصی جایی ندارد. چون این آزمون‌ها براساس حفظیات طراحی شده، جواب‌ها باید همان جوابی باشد که سیستم می‌خواهد.

۴ - پاسخ درست فقط یک جواب دارد: در دنیای واقعی برای حل مسئله راه‌های مختلفی وجود دارد. اما در کلاس‌های این سیستم فقط یک جواب وجود دارد و همین ذهنیت «تک جوابی» خلاقیت را نابود می‌کند.

سیستم فعلی خلاقیت را نابود می‌کند!

تشویق به انطباق

ترویج حافظه

برای تخییر این سیستم آموزشی که به دانش‌آموزان یاد داده به جای «فکر کردن»، دنبال «پاسخ درست» باشند و به جای «ایده دادن»، «سکوت کنند تا نمره بگیرند.» و به جای «تجربه کردن شکست»، «از اشتباه کردن بترسند.» باید به سمت پرورش انسان متفکر حرکت کنیم. پس باید انسان‌هایی را تربیت کنیم که:

- ۱- با قدرت سوال بپرسند.
- ۲- تصمیم گیرنده باشند.
- ۳- از تجربه کردن شکست نترسند.
- ۴- پس از شکست بازهم ادامه دهند.
- ۵- برای دنبال کردن رویاهایشان تلاش کنند.

مدرسه و مسئله‌ی نمره‌محوری:

یکی از اصلی‌ترین نقدهای گادین به نظام آموزشی، مسئله‌ی نمره‌محوری است. او می‌گوید دانش‌آموزان به جای آنکه یاد بگیرند، صرفاً برای گرفتن نمره‌ی بهتر تلاش می‌کنند. نتیجه این است که انگیزه‌ی درونی و اشتیاق طبیعی انسان برای کشف و یادگیری خاموش می‌شود. کودکانی که با شور و شوق وارد مدرسه می‌شوند، بعد از چند سال تبدیل به افرادی می‌گردند که فقط در پی مدرک و رضایت معلم هستند، نه در پی دانستن.

قربانی شدن خلاقیت:

از دیگر موضوعات مهم کتاب، بحث «یکسان‌سازی» است. مدارس با برنامه‌ی درسی ثابت و معیارهای یک‌دست، همه را در یک مسیر قرار می‌دهند و استعدادهای فردی، علایق خاص و توانایی‌های متفاوت را نادیده می‌گیرند. گادین معتقد است این فرآیند خلاقیت را قربانی می‌کند. جامعه اما به انسان‌های متفاوت، نوآور و خلاق نیاز دارد؛ نه به کپی‌های مشابه.

نقش جدید معلم:

در گذشته، معلم منبع اصلی اطلاعات بود. اما امروز، در دنیایی که اینترنت بی نهایت منبع در دسترس قرار داده، وظیفه‌ی معلم تغییر کرده است. معلم باید به جای «سخنران»، نقش «راهنما» و «الهام بخش» را ایفا کند. او باید مسیر یادگیری را هموار کند، نه آنکه فقط اطلاعات آماده را منتقل نماید.

فناوری؛ تهدید یا فرصت؟

بسیاری از نظام‌های آموزشی سنتی، فناوری را تهدیدی برای یادگیری می‌بینند. اما گادین خلاف این نگاه می‌اندیشد. او باور دارد که فناوری بزرگ‌ترین فرصت تاریخ برای آموزش است؛ فرصتی برای یادگیری آزاد، شخصی‌سازی شده و جهانی. اینترنت به دانش‌آموز اجازه می‌دهد فراتر از مرزهای مدرسه بیاموزد و آنچه را که واقعاً دوست دارد دنبال کند.

یادگیری مادام‌العمر:

پیام مهم دیگر کتاب این است که آموزش نباید به سال‌های مدرسه محدود بماند. در جهانی که هر روز تغییر می‌کند، مهارت‌های ثابت به سرعت بی ارزش می‌شوند. بنابراین، هدف آموزش باید پرورش «یادگیرنده‌های مادام‌العمر» باشد؛

افرادی که عاشق یادگیری اند و می دانند چگونه یاد بگیرند، نه کسانی که صرفاً مجموعه ای از محفوظات را انبار کرده اند. ست گادین با بیانی ساده، پرشور و انگیزشی نشان می دهد که نظام آموزشی امروز در بسیاری از کشورها مأموریت اصلی خود را گم کرده است. او هشدار می دهد که اگر مدرسه ها تغییر نکنند، به جای آنکه محل پرورش رویا و خلاقیت باشند، به کارخانه های سرقت رویا تبدیل خواهند شد. کتاب او دستورالعمل گام به گام ارائه نمی دهد، بلکه بیس از هر چیز الهام بخش است. او خواننده را به اندیشیدن و بازاندیشی در آموزش دعوت می کند.

دعوت به عمل

سرقت رویاها دعوتی است به عمل. در این جا چند گام عملی برای معلمان، والدین و حتی دانش آموزان پیشنهاد می شود:

۱. بازنگری در ارزش گذاری:

به جای تمرکز بر نمره و معدل، توجه را بر مهارت ها، خلاقیت و پیشرفت فردی بگذاریم. والدین می توانند به فرزند خود نشان دهند که ارزش او فقط در عددها خلاصه نمی شود.

۲. تشویق به یادگیری مستقل:

بچه ها را به استفاده از منابع آزاد اینترنتی، کتاب های غیردرسی، دوره های آنلاین و پروژه های شخصی ترغیب کنیم. یادگیری واقعی زمانی رخ می دهد که فرد خودش دنبال دانستن برود.

۳. تغییر نقش معلم:

اگر معلم هستیم، تلاش کنیم کمتر سخنرانی کنیم و بیشتر نقش راهنما را ایفا نماییم. می‌توانیم به دانش‌آموزان پروژه بدهیم، آن‌ها را به پرسشگری و همکاری گروهی دعوت کنیم.

۴. ایجاد فضا برای خلاقیت:

در خانه و مدرسه فضایی بسازیم که کودک بتواند آزمایش کند، اشتباه کند و ایده‌هایش را بیازماید. خلاقیت در محیط‌های امن و آزاد شکوفا می‌شود، نه در کلاس‌های خشک و نمره‌محور.

۵. استفاده‌ی آگاهانه از فناوری:

به جای ترس از اینترنت یا تلفن همراه، یاد بگیریم چگونه از آن‌ها برای یادگیری استفاده کنیم؛ از دوره‌های آنلاین و کتاب‌های الکترونیکی تا انجمن‌های علمی و آموزشی.

۶. پرورش یادگیری مادام‌العمر در خودمان:

تغییر واقعی از معلم یا والد آغاز می‌شود. اگر ما خودمان یادگیرنده‌های مادام‌العمر نباشیم، نمی‌توانیم این فرهنگ را منتقل کنیم. شرکت در دوره‌ها، خواندن کتاب و پیگیری علاقه‌های شخصی بهترین الگو برای فرزندان است.

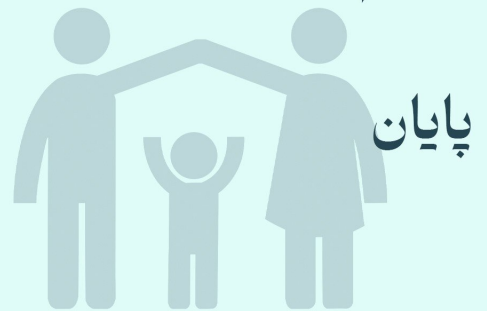
۷. گفت‌وگو درباره‌ی آموزش:

گادین تأکید می‌کند که تغییر آموزش یک حرکت جمعی است. بنابراین باید این موضوع را در جمع‌های خانوادگی، در مدارس و حتی در سطح سیاست‌گذاری مطرح کنیم. پرسش بنیادین او «مدرسه برای چیست؟» - باید دوباره و دوباره پرسیده شود.

نتیجه گیری :

سرقت رویاها بیش از آنکه کتابی درباره‌ی آموزش باشد، بیانی‌ای درباره‌ی آینده است. ست گادین ما را متوجه خطری پنهان می‌کند: اگر همچنان به آموزش سنتی وابسته بمانیم، خلاقیت و رویاهای نسل آینده را می‌دزدیم. اما اگر شجاعت بازاندیشی داشته باشیم، می‌توانیم آموزش را به تجربه‌ای الهام‌بخش و متناسب با دنیای امروز تبدیل کنیم. پیام نهایی این کتاب روشن است: آموزش نباید کارخانه‌ی تولید کارگر مطیع باشد؛ باید کارگاه انسان‌های خلاق، پرسشگر و رویاپرداز باشد.

و این تغییری است که از تک‌تک ما آغاز می‌شود؛ چه به عنوان معلم، چه والدین، و چه یادگیرنده.

پایان

توانمند